

utvivlsomt er den store Arbejdsløshed, synes det mig, at man i Stedet for uvirksomt at se til eller føre en teoretisk Diskussion om, hvorvidt dette Middel eller et andet kan være det rigtige, burde bruge det Middel, som Lensloven giver, i sin fulde Udstrækning, og som man ved vil virke ret stærkt i Retning af Bekæmpelse af en saadan Erhvervskrise. Og naar dette ikke skal blive uoverkommeligt for os, saa maa vi — det er givet — have den Grundsætning, som blev fastslaaet ved Lensloven, fastslaaet i vor Jordlovgivning og videre udviklet, at den Værdi, Jorden ansættes til til Skatteansættelse, er fuld Erstatning, naar Almenvellet kræver, at den paagældende Ejer skal aflevere den til det offentlige. Det er fuld Erstatning, ogsaa naar henses til Forstaaelsen af Grundlovens § 80. Dette er heldigvis fastslaaet ved en Højesteretsdom, thi det kan vel ikke tænkes, at Højesteretsdommen vilde være blevet anderledes, hvis det havde drejet sig om adskillige Tusinde større Landbrug i Stedet for om nogle faa Hundrede Godser. Det er af stor, ja, af yderste Vigtighed, at dette fastslaaes, thi ganske vist gik Lovforslaget om Ekspropriation af Jord til Oprettelse af mindre Landbrug ikke igennem sammen med Jordlovene, men dermed er vi ikke færdige med Tanken om Ekspropriation eller Tvangskøb, som det vilde hedde paa Dansk. Som jeg her har paavist, har Administrationen af Jordlovene af 4. Oktober 1919 vist, at den Jord, der stilles til Raadighed, er ganske utilstrækkelig, og naar man nu staar overfor denne Erhvervskrise, overfor denne Stillestand, som de standsede Fabrikker og de udelukkede Arbejdere betyder, overfor dette Tab, baade socialt og nationaløkonomisk set, er det klart, at man maa overveje alle de Veje, man kan gaa til at skaffe Virksomheder i Gang, men man maa selvfølgelig først blive klar over Aarsagerne. Nu er det sikkert rigtigt, som det er sagt, at denne Erhvervskrise for en Del hidrører fra de abnorme Tilstande, der er skabt ved Krigen, men her i vort Land er det ikke Eneaarsagen. Her i vort Land er den utvivlsomt ogsaa i nogen Grad bevirket derved, at man har forrykket Forholdet mellem det Antal, som beskæftiger sig med Frembringelse af Industri- og Haandværksgenstande, og det Antal Forbrugere, som findes i Landet. Vor Industri er jo i overvejende Grad henvist til at finde sin Afsætning indenfor Landets Grænser, og da er det klart, at det er af Vigtighed for en saadan Afsætning, at Antallet af Forbrugerne

i Øjeblikket, og hvis farligste sociale Følge — og Forbrugerne er i ganske overvejende Grad dem, der direkte eller indirekte er knyttet til det danske Landbrug — og Frembringerne af Varerne staar i det rette Forhold til hinanden. Paa Grund af den Højkonjunktur for alt, der medgik til Startningen af et Landbrug, har langt den overvejende Del af den danske Ungdom i den sidste halve Snese Aar, eller i alt Fald fra Krigens Begyndelse, ikke været i Stand til at kunne oprette nye Hjem paa Landet. Det har kun været en meget ringe Procent, der har været i Stand dertil. Naar man nu ved, at Befolkningmængden tiltager saa meget, at der for at skaffe Plads til den skal oprettes henved 15 000 nye Hjem om Aaret, vilde det dog være naturligt, om man sagde: Vi skal indrette Forholdene saaledes, at i alt Fald Halvdelen af Befolkningstilvæksten kan finde Plads ude paa Landet som Dyrkere af den danske Jord og derved komme ind i virkelig producerende, værdifrembringende Erhverv. Jeg har derfor tilladt mig at sige Ting, som for nogle har lydt særdeles drastiske, og som endogsaa har givet det ærede Medlem Hr. Ulrich, min Modkandidat ved de forløbne Valg, Anledning til at sige om mig, at jeg var gal. Jeg har sagt: Maalet maa under disse Forhold være Oprettelsen af 5 000 nye Landbrug om Aaret. Jeg tager mig det ærede Medlem Hr. Ulrichs Udtalelser ganske roligt, fordi jeg anser det for at være den eneste kloge og samfundsmæssig set eneste forsvarlige Politik at sætte alle sine Kræfter ind paa et saadant Maals Opnaelse. Det er nemlig heller ikke uden Interesse for de andre Virksomheder i dette Land Socialdemokratiets Ordfører, Hr. Stauning, berørte ganske i Forbigaaende, hvilken Interesse det havde ogsaa for de andre Erhverv. Det er da ogsaa en Sag, som jeg ikke i denne Forsamling behøver at udtale mig nærmere om eller behøver at paavise, at den Omstændighed, at man oprettede en saadan Mængde nye Landbrug, i Løbet af et forholdsvist kort Aaremaal vilde skaffe Virksomhed til Bygningshaandværkere i et Omfang, som vi ikke længe har set Mage til, til vore Møbelfabrikanter, Hjulmagere, Sadelmagere, Smede, Teglværksarbejdere, og naar man skal til at montere de mange nye Hjem, vil der være en Mængde andre Erhvervsvirksomheder, som derigennem vilde tilføres nye Kundekredse. Kan man ikke finde andre Midler mod Arbejdsløsheden, kan man anvende dette i sit fulde Omfang, men saa faar vi Brug for Tvangskøb af de store Gaarde, saa kommer vi, naar det ikke